

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 május Archívum, Ról-ről

Fáy Miklós: Örzsi néni pofonjai (Minden ötödik órában. Átrium Film-Színház. Rendező Bozsik Yvette. Szereplők: Fullajtár Andrea, Rába Roland, Mórocz Adrienn, Vati Tamás, Samantha Kettle, Valencia James.)

Orlai megrázta magát, elunta, hogy ő legyen itt a színvonalas hazai bulvár színházi élet arca, neve, eljött az idő, hogy valami igazán értelmes dologba vágjon, visszaforgassa a tőkét, rihi és röhi alapon csalja be az embereket a nézőtérre, hogy ott aztán kést kapjanak a bordájuk közé, lapáttal fejbekólintást, atyai pofonokat, mostohaatyai szíjjal verést. Lehetőleg úgy, hogy ne lehessen azt mondani, engem is vert az apám, és mégis felnőttem. Mit felnőttem, hálával csókolnám meg azt a sírban porladó tenyeret vagy kézfejt, amely az arcomon csattant, annak köszönhetem, hogy tisztességes ember vált belőlem.

Ami azt illeti, ez tényleg rettenetesen idegesítő, mert ezek az elmaradó hálás kézcsókok jelentik a garanciát arra, hogy bizonyos gyerekeket mindig ütlegelni fognak. Az ember gyönyörűen elfelejti, hogy milyen is volt a csattanást várni, milyen volt az égő érzés az arcon, a kékeslila csík a fenéken. Vagy ami még rosszabb: el sem felejt, és úgy gondolja, hogy ez valami továbbadandó kincs, szent hagyomány, engem is vertek, én is verem, mindennek eljön a maga ideje.

Minden ötödik órában, ez a darab címe, nem mondják ki, hogy mi történik minden ötödik órában, a színlap szerint minden ötödik órában történik valami családi erőszak, amiből bírósági ügy lesz. Amikor a Duna tévén volt egy műsor a családi erőszakról, ott az volt a felirat, hogy minden ötödik órában meghal egy nő, nem tudom, hogy ez valami érdekes egybeesés, vagy azt jelzi, nem tudjuk, miről beszélünk, mi a családi erőszak, nincsenek igazi számaink, csak dobálózunk ezzel az ijesztő adattal – ami egyébként még csak nem is tűnik túlzottnak. Azzal a számmal, amin egy kis könnyelmű sóhajjal szívesen túl is tenném magam, emberek vagyunk, csupasz majmok, úgy viselkedünk, mint szőrös rokonaink, megerőszakoljuk a nőstényeket, orra vágjuk a kölyköket, széttépjük az idegeneket. Szeretjük a rendet magunk körül, a hierarchiát, a szabályokat, ez Jupiter, az pedig kisökö, ennek szabad, annak nem. A szabályokat pedig tényleg a legegyszerűbb erőszakkal betartatni, aki lázad, annak fájni fog. Tényleg csak ezzel a nyavalyás öntudattal van baj, hogy a kis ember is ember, a nő is egyenjogú, hogy nem felejtik el a sérelmeket, tiltakoznak, és vannak felettes hatalmak, amelyek időnként a gyengébbnek adnak igazat. Persze ez is varázslatos ellentmondás, a felettes hatalom éppen úgy erőszakot alkalmaz, éppen úgy ő az erősebb, és azzal akarja megtörni az egyént, hogy az alatta lévőket támogatja. Nincs mit tenni, így élünk, próbáljuk jól érezni magunkat.

Szívesen mondanám, hogy ez a legfőbb baj a Minden ötödik órában: akik megnézik, azok nem gyapálják családtagjaikat, hanem szelíd, szemüveges mosolygással elmélkednek a családon belüli és kívüli, társadalmon belüli és kívüli erőszakról, de semmiképpen nem támogatják a testi fenytést. Csakhogy éppen abban a Duna tévés beszélgetésben, amelyben ki volt írva, hogy „ötnaponta meghal egy nő”, tudniillik a családon belüli erőszak miatt, Czakó Gábor író, aki, ugye, mindenképpen csúcsértelmiségiként volt jelen a műsorban, arról beszélt, hogy nagyatyja féltestvére, bizonyos Örzi néni csak akkor volt hajlandó elvégezni a házimunkát egész héten halászó férjére, ha az három figyelmeztető morgás után kiosztott neki egy borzalmas pofont. Czakó Gábor, ha jól értem, arra utalt, hogy nem árt, ha az asszony érzi a férje keze súlyát a testén, igényli a hierarchia megerősítését, igen, még mindig én verlek téged, és nem te engem, úgyhogy te mosol.

Tudom, hogy nem feltétlen badarság, amit Czakó mond, van, aki igényli az ilyet, a szomszédban lakó bokszbajnok esküdözött, hogy három nap kihagyás után már hiányoznak neki az ütések az arcáról, de ha egy intelligens embernek ez a kedélyes történet jut eszébe az ötnaponta meghaló nőkről gondolkodva, az arra utal, hogy talán mégis előfordulhat, hogy nem minden néző van már réges-rég túl a pofonban való hiten. Lehet, hogy olyanoknak szól a darab, akik maguk is érintettek, mármint a gatyaszíjlengetésben, akik osztják és nem kapják a pofont – nem ez a baj az egészszel.

Mert hogy baj van, az egész biztos. Fészkelődik az ember, várja a végét, és amikor az beköszönt, mégsem biztos benne, hogy már haza lehet menni, vagy most értünk félútra, folytatni fogják még a nyomasztást. Pedig vége, tényleg vége, nagyon hatásosan állnak a színészek a multifunkciós, embernyi fekete téglalapok előtt, és sorolják a történeteket és neveket, áldozatokat és elkövetőket. Ha nem hat a meglepetés erejével, az csak azért van, mert ezen az estén semmi sem hat a meglepetés erejével, pontosan abban a sávban haladtunk végig, amelyekre a nézőtéri elsötétedés után ráhelyeztek.

Lehet mondani, hogy a színdarab a hibás, lehet védekezni, hogy ez nem is színdarab, csak tények, történetek. Csakhogy színpadon mondják el, színészek, jelmezben, vagy időnként anélkül, Vati Tamás alsónadrágját csak az imádság tartja a nyitószaladgálásban, ő maga semmiképpen sem, inkább azon van, hogy minél vademberebb legyen, kopaszra nyírva, izmosan, félelmetesen. Fullajtár Andreát erőszakolja meg ebben a nyitótáncban, és bele is keveredünk az első jelenetben, a nő feljelent, egy férfi kihallgatja, közben értetlenkedik, ha évek óta nem szeretkeztek, akkor miért volt három hete a férje nemi szerve a szájában. Mert rendszeresen megerőszkolt. Egy perc múlva már Fullajtár dzsoggingos-sapkás férfiember, még arra is odafigyelnek, hogy legyen valami a lába között, ahogy a dívány szélén ül és interjút ad. Az este egyik legjobb jelenete, az embernek óhatatlanul eszébe jut egy interjú, amelyben a színésznő azt mondta magáról, ő voltaképpen egy nagyon jó nőimitátor. Az egész figura butasága, értetlensége, mozgásának szétszórtsága és a lépései súlya férfias. Majdnem mindegy, mit mond, csak azt élvezzi az ember, hogy mennyire jól mondja.

Ez a majdnem mindegy, mit mond, ez már sajnos a darab gyengéje. Nincs rendesen összerakva, nem emelkedik, nem lesz súlyosabb, nincsenek benne igazi fordulatok, megyünk esetről esetre, szörnyű, szörnyű, de nem lehet másfél órán át szörnyűlködni. Ehhez jön még a rendezés gyengélkedése, hogy voltaképpen ugyanebbe a problémába botlik bele újra és újra. Bozsik Yvette az eszközöket tudja csak cserélni, néha becsempész egy babát, vagy megtáncoltatja a színészeit, de ezek az akciók a hatást illetően nem épülnek egymásra, mintha mindig előről kellene kezdeni a jeleneteket, ez lement, az meg kezdődik, a kettő között nincs sok kapcsolat. Még ez sem lenne szörnyű nagy baj, ha maguk az epizódok kellően hatásosak volnának. De már rögtön az előadás elején érezni, hogy baj van, egy szellemesnek gondolt tévéparódia sehogy sem akar szellemessé válni, a történet szerint a férfi szakértő,

kriminálszichológus a vita hevében elveszti a fejét, elkezd üvöltöni a más véleményen lévő, angolul beszélő nővel, ordít, csapkod, rugdalja a nő székét. Nagyon vicces kis gúnyolódás lehetne, ha az ember tudná, hogy vajon mit parodizálnak, miféle műsorban eshet meg ilyesmi. Konkrétabban fogalmazva: Czákó Gáborral sem az a baj, hogy kalapáccsal kergette meg a vitapartnereit, hanem hogy a szörnyűségeket szelíd mosollyal, megbocsátóan, egy élet tapasztalatainak bölcs leszűréseként adta elő a tanulságot, amely szerint bizonyos emberek valósággal könyörögnek a pofonért.

Ha valakiben voltak kételyek Bozsik Yvette rendezői tehetségét illetően, az most elégedetten dőlhet hátra: ugye, megmondtam. Miközben igazán meggyőzően ügyeskednek a díszletelemekkel, a matracméretű lapokból mindenféle helyszínt és tárgyat meg tudnak jeleníteni, van beszélgetés a páternosztérben és az akasztófa alatt, szobában, kertben, akárhol, a színészek mintha csakis a maguk feje után mennének. Ami azzal a vegyes eredménnyel jár, hogy Fullajtár Andrea kényelmesen jó, Rába Roland meglepően vegyes, de mivel épp az utolsó jelenetben remekel, mindösszesen emelt fővel hajlonghat, már ha ez egyáltalán lehetséges. Vati Tamás már nagyon hamisan beszél, Mórocz Adrienn minden pillanatban kínos, közhelyes, lapos, a két nem magyar anyanyelvű közreműködő pedig nem tudja megmagyarázni önmagát, nincs velük semmi baj, csak nem világos, hogy miért vannak benne az előadásban.

Jobb darab esetén talán lehetne emiatt bánkódni is. Így voltaképpen mindegy, fontos dolgokról is lehet értelmetlenül beszélni.

cMinden ötödik órában. Átrium Film-Színház. Rendező Bozsik Yvette. Szereplők: Fullajtár Andrea, Rába Roland, Mórocz Adrienn, Vati Tamás, Samantha Kettle, Valencia James. Minden ötödik órában. Átrium Film-Színház. Rendező **Bozsik Yvette. Szereplők: Fullajtár Andrea, Rába Roland, Mórocz Adrienn, Vati Tamás, Samantha Kettle, Valencia James.**

Tetszik

Legyél az első az ismerőseid közül, akinek ez tetszik.

Kapcsolódó írások:

1. **Molnár Gál Péter: Férfigúnyoló (Playground Katona József Színház, 2007. szeptember 23. Díszlet Khell Zsolt. Jelmez Berzsenyi Krisztina. Zene Yonderboi. Rendező-koreográfus Bozsik Yvette. Szereplők Barnák László, Elek Ferenc, Fülöp Tímea, Góbi Rita, Gombai Szabolcs, Hajduk Károly, Keresztes Tamás, Lisztóczy Hajnalka, Nagy Ervin, Pálmai Anna, Rezes Judit, Samantha Kettle, Vati Tamás, Vislóczki Szabolcs.)** Molnár Gál Péter Férfigúnyoló Körmöcbányán már 1505-ben lejegyezték vénasszonycsúfoló...
2. **Fáy Miklós: Adolf Sittes (Tábori György: Mein Kampf. Nemzeti Színház, Gobbi Hilda Stúdió, rendezte Rába Roland.)** Semmi sincs pontosan a helyén, de talán éppen ilyen ennek...
3. **Molnár Gál Péter: Bánk tökön szúrja magát (Katona József: Bánk-bán. Zene Sárly László. Díszlet Ambrus Mária. A marhákat a Katus Alt Bt. készítette. Jelmez Benedek Mari. Dramaturg Ungár Júlia. Rendező Zsótér Sándor. Szereplők Láng Annamária, Bánki Gergely, Nagy Zsolt, Sárosdi Lilla, Somody Kálmán, Katona**

- László, Terhes Sándor, Tóth Péter, Péterfy Borbála, Schilling Árpád, Rába Roland. Bemutatta a Krétakör társulat a Vakok Intézete Nádor Termében, 2007. április. 17.)** Molnár Gál Péter Bánk tökön szúrja magát Reinhardt megrendezte...
4. **Győrfy Iván: Közügyek vagy közhelyek? (Az Ügy – Kandász Andrea műsora, 2006. június 6., kedd Tv2 0.00. Szerkesztő-riporter Kandász Andrea; rendező-operatőr Borszéki Ferenc; főcímmzene Tonio; ötlet Szabó Gyula, Zanathy Ildikó. Strucc – Esélyegyenlőségi magazin, 2006. június 8., csütörtök Tv2 0.00. Műsorvezető Novák Péter; riporter Ligeti László, Sipos Szilvia, S. Kállai Szilvia; főszerkesztő Pistyur Veronika, Rechnitzer Tamás.)** Győrfy Iván Közügyek vagy közhelyek? Kandász Andrea kínban utazik....
5. **Molnár Gál Péter: A szellentő Shakespeare (Shakespeare: Lear király – Ünnepi ebéd az ország felosztásának tiszteletére, avagy az utolsó villásreggeli. Szegedi Nemzeti Színház Kiszínháza, 2007. október 19. Fordította Vörösmarty Mihály. Díszlet Ambrus Mária. Jelmez Benedek Mária. Dramaturg Ungár Júlia. Rendező Zsótér Sándor. Szereplők Király Levente, Farkas Andrea, Pataki Ferenc, Harsányi Attila, Cseh Zsuzsa, Borsos Bea, Jakab Tamás, Melkvi Bea, Zarnóczai Gizella, Orosz Ákos e. h., Járai Máté, Dénes Gergely, Fekete Gizi.)** Molnár Gál Péter A szellentő Shakespeare Isteni holdkóros a...